

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ІНЖИНІРИНГ У ПРАКТИЦІ ОБЛІКУ

В останні десятиліття в Україні чітко простежується розширення функціональності обліково-аналітичної системи підприємств. Цьому великою мірою сприяє імплементація новітніх концепцій, як от бухгалтерського інжинірингу, в основі якого – застосування методики й інструментарію з інших суміжних з обліком галузей знань.

Основне завдання бухгалтерського інжинірингу можна пов'язати з розробкою нової або ж модернізацією чинної обліково-аналітичної інформаційної технології з метою забезпечення створення якісної облікової інформації стратегічного характеру для підвищення ефективності функціонування облікової системи підприємства.

Бухгалтерський інжиніринг переважно визначають одним з різновидів фінансового інжинірингу. Наприклад, Дж. Ф. Маршалл і В.К. Бансал доводять необхідність включення до складу функціональних фінансово-інженерних груп корпорацій бухгалтерів і спеціалістів з оподаткування, а це можна вважати свідченням поширення практики бухгалтерської інженерії в американських корпораціях [4, с. 95-96].

В.М. Жук фіксує старт застосування бухгалтерського інжинірингу у 70-тих роках ХХ століття із початком застосування в Німеччині автоматизованих нульових балансів [3, с. 52].

Р.Ф. Бруханський стверджує, що «інжиніринговий облік є надбудовою до системи фінансового обліку. На відміну від останнього, що передбачає складання стандартизованих форм фінансової звітності, інжиніринговий облік забезпечує складання інжинірингових та похідних форм звітності залежно від обраного варіанта здійснення інжинірингових операцій відповідно до запитів зацікавлених користувачів в обліковій інформації [1, с. 32].

До основних рис обліку, побудованого на концепції бухгалтерського інжинірингу можна віднести наступні: неможливість функціонування без бухгалтерського балансу; використання нових аспектів групування фактів господарського з допомогою структурованих планів рахунків; використання початкових і кінцевих бухгалтерських агрегатів; використання інформаційно-комп'ютерних технологій як основи реалізації бухгалтерського інжинірингу на практиці; застосування різних видів оцінок залежно від потреб користувачів; використання гіпотетичних господарських операцій з орієнтацією на майбутнє; формування похідних балансових звітів; акцептування уваги на потреби стратегічного управління; адаптація до конкретних цілей менеджменту і запитів управлінського персоналу.

В сучасних умовах нараховується більше ста видів інструментів бухгалтерського інжинірингу, побудованих на використанні специфічного програмного забезпечення, різних видів балансів, структурованих планів рахунків, багатовимірних систем тощо.

Сучасні умови диктують нові вектори розвитку бухгалтерського інжинірингу, зокрема пов'язані з імплементацією сучасної технології «блокчейн» [2, с. 51-53].

Не менш важливою є дилема застосування так званих «креативних облікових практик», які інтегрують дискусійні поняття «креативний облік» і «управління прибутком» [5, с. 43].

Проведені дослідження дозволили нам виділити два основних підходи до трактування сутності бухгалтерського інжинірингу:

1) локальне сприйняття бухгалтерського інжинірингу можна обмежити системою похідних балансових звітів, що використовують для управління власністю, ризиками, платоспроможністю тощо. На жаль, таке локальне сприйняття бухгалтерського інжинірингу звужує сприйняття багатогранності бухгалтерського інжинірингу, залишаючи поза увагою порядок і структуру змістовного наповнення облікових і звітних даних, обґрунтування методів, які використовуються для наповнення показників похідних балансових звітів обліковою інформацією стратегічного характеру та інші аспекти.

2) глобальне сприйняття бухгалтерського інжинірингу можна окреслити розробкою і впровадженням у практику облікових інформаційних систем, побудованих з використанням структурованого плану рахунків, нових видів облікової методики, агрегації об'єктів з метою забезпечення мультифункціонального облікового супроводу системи управління.

Список використаних джерел

1. Бруханський Р. Ф. Аналіз підходів до побудови моделей бухгалтерського інжинірингу. Вісник Житомирського державного технологічного університету. 2014. № 3. С. 27-34.
2. Бруханський Р. Ф. Блокчейн vs розподілений реєстр // Цифрова економіка: тренди та перспективи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Тернопіль, 25 жовтня 2018 р.). Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2018. С. 51-53.
3. Жук В. М. Бухгалтерський інжиніринг. Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці: збірник тез та доповідей I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (21 лютого 2013 р.; м. Київ). К.: ТОВ "Всеукраїнський інститут права і оцінки", 2013. С. 51-54.
4. Маршал Джон Ф., Бансал В. Фінансова інженерія: Пер. з англ. К.: 1998. 784 с.
5. Царук В. Ю. Креативні облікові практики в корпоративних структурах. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2019. Випуск 3-4. С. 37-45. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2019.03.037>.